

Mentamálaráðið
Hoyvíksvegur 72
Postrúm 3279
110 Tórshavn

Dagfesting
26. januar 2018

Okkara j.nr.
18/00277-2

Málsviðgeri
Jóhan J. Lamhauge

Tygara j.nr.
17/00828-1

Viðv.: uppskoti til broytingar í lóg um frískúlar

Kommunufelagið hevur við telduposti tann 17. januar 2018 fingið omanfyri nevnda uppskot til hoyringar við freist til í dag at svara.

Kommunufelagið skal her við formliga átala, at givna hoyringsfreistin er alt ov stutt, og hevur hetta ta avleiðing, at lógaruppskotið ikki fær ta demokratisku viðgerð og umhugsni, ið eitt hvørt lógaruppskot eigur at fáa.

Í veruleikanum vísir manglandi virðingin fyri hoyringum sum einum demokratiskum hornasteini, at politiska skipanin ikki virðir sitt egna arbeiði so mikið, at málini kunnu fáa neyðugu tíðina til ummæli og umhugsni.

Viðmerkingarnar til fyriliggjandi uppskotið eru hesar:

Av uppskotinum framgongur, at tað í høvuðsheitum eru 2 tættir, ið eru orsök til lógarbroytingina, nevnliga spurningurin 1) hvørt frískúlar eru partur av almennu fyrisitingini, og 2) spurningurin um figging av frískúlum.

Til nr. 1 er at viðmerkja, at sum § 21 í dag er orðað, so eru bæði fyrisitingarlógin og innlitslógin galdandi fyri frískúlar, hóast talan er um sjálvsogvarstovnar, soleiðis sum tað framgongur av § 6 í lógini.

Kommunufelagið metir, at tað er serstakliga óheppi at lóggeva soleiðis at fyrisitingarlógin ikki longur skal galda fyri frískúlar, tí henda skipan viðførir nakrar tilætlaðar fyrimunir, sum fara fyri skeyti, um lógin verður broytt soleiðis sum skotið er upp, m.a. at ásetingarnar um tagnarskyldu og um ógegni o.t. ikki longu skulu galda. Teir trupulleikar, ið Mentamálaráðið vísir á sum grundgeving fyri at taka av § 21, kunnu loysast á annan hátt við at fyrihalda seg beinleiðis til hesar trupulleikar og lóggeva ítøkiliga í mun til hesar.

Harumframt fara vit at loyva okkum at vísa á, at danski umboðsmaðurin í fleiri umførum hevur víst á danska lóggávan ikki á nøktandi hátt tryggjar rættindini hjá børnunum í donskum frískúlum. Hjalagt er avrit av grein frá danska umboðsmanninum frá 4. apríl 2017. Hetta átti somuleiðis at verið havt í huga í sambandi við at føroyska lógin verður broytt, og serstakliga í sambandi við at skotið verður upp, at fyrisitingarlógin ikki skal vera galdandi.

Til nr. 2 er at viðmerkja, at Kommunufelagið mótmælir prinsipielt, at skipanin verður soleiðis, at tað er ein privatur sjálvsognarstovnur, ið gevur Gjaldstovuni boð um, hvat kommunurnar skulu gjalda, soleiðis sum skotið er upp, at § 18 stk. 6 verður orðað. Mælt verður til, at tað eru kommunurnar sjálvar, ið boða Gjaldstovuni frá, hvat tær skulu rinda fyri gjaldið til skúlarnar.

Viðvíkjandi háttinum, ið kommunala gjaldið verður roknað út, so eru kommunurnar heldur ymiskar á máli um leistin, og orsaka av stuttu hoyringarfreistini hava vit ikki fingið høvi til at viðgera hetta innanhýsis við støði í faktuellum upplýsingum. Vit fara tí at mæla til, at broytingin § 18 generelt verður gjørd í nærri samráði við Kommunufelagið vegna einstøku kommunurnar.

Vit vænta at frætta aftur.

Vegna Kommunufelagið

Dennis Holm, formaður

Eyðun Christiansen, stjóri

Lovgivningen sikrer ikke privatskoleelevers ret til at blive hørt

Undervisningsministeriet vil søge Folketingets tilslutning til en lovændring, hvis dialog og vejledning viser sig ikke at være nok til at sikre privat- og efterskoleelevers ret til at blive hørt efter FN's Børnekonvention.

4. april 2017

Ombudsmanden har tidligere henstillet til Undervisningsministeriet at overveje lovgivning for effektivt at sikre elevernes rettigheder på dette område.

Ministeriet har fulgt ombudsmandens henstilling om at overveje lovgivning og har vurderet, at lovgivning kan være en effektiv måde at sikre privat- og efterskoleelevers ret til at blive hørt inden udskrivning eller bortvisning fra skolen.

Men ministeriet har meddelt, at man vil forsøge sig med yderligere vejledning inden et lovgivningsinitiativ. Ministeriet er således i gang med at revidere det foreliggende vejledningsmateriale, så der er en klar anvisning til skolerne om, hvordan inddragelsen bør gennemføres efter børnekonventionen. I 2018 vil ministeriet evaluere, om det nye vejledningsmateriale har sikret den ønskede inddragelse. Hvis det ikke er tilfældet, vil ministeriet søge Folketingets tilslutning til en lovændring.

Ingen mulighed for at klage

Børnekonventionen forpligter Danmark til at sikre, at en elev bliver hørt, før han eller hun bliver udskrevet eller bortvist fra en privat- eller efterskole, men denne forpligtelse er ikke gennemført ved lov i Danmark. Pligten til at høre eleven er derfor ikke bindende for privat- og efterskoler.

"Jeg har under sagens forløb haft forståelse for ønsket om at opnå inddragelse af privatskoleeleverne gennem dialog og vejledning af skolerne frem for gennem lovgivning," siger ombudsmand Jørgen Steen Sørensen. "Men der har nu gennem lang tid været et reelt problem med effektiv efterlevelse af børnekonventionen, og jeg modtager fortsat klager fra privatskoleelever, som jeg ikke kan behandle, fordi vejledningerne ikke er bindende for skolerne. Det er derfor vigtigt, at vejledningsarbejdet nu kommer til at virke, og jeg noterer mig, at Undervisningsministeriet ellers vil søge lovgivning gennemført", fortsætter ombudsmanden.

NYHED

Ombudsmanden har orienteret Folketingets Undervisningsudvalg og Folketingets Retsudvalg om, at det fortsat ikke kan lægges til grund, at barnets ret til at blive hørt efter artikel 12 i FN's børnekonvention bliver efterlevet fuldt ud på privatskoleområdet. Han har også anført, at det ikke kan afvises, at ministeriets beslutning om – i stedet for lovgivning – at fortsætte informations- og vejledningsindsatsen vil have den konsekvens, at det foreliggende konventionsproblem bliver trukket yderligere i langdrag, og at han, så længe der ikke er bindende regler på området, ikke kan behandle sager, hvor en elev ikke har været inddraget forud for udskrivning eller bortvisning.

Yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen, tlf. 20 33 97 52

Områdechef Susanne Veiga, tlf. 33 13 25 12

Undervisningsministeriets brev til ombudsmanden
Ombudsmandens svar til Undervisningsministeriet
Ombudsmandens henvendelse til Folketingets Retsudvalg
Ombudsmandens henvendelse til Folketingets Undervisningsudvalg

Tidligere nyheder:

Lovgivning bør overvejes for at sikre, at privatskoleelever bliver hørt
Privatskolebørn har ret til at blive hørt før bortvisning eller udskrivning
Ombudsmanden ser på privatskolebørns rettigheder

Sagens forløb

- Det følger af FN's børnekonventions artikel 12 om barnets ret til at blive hørt, at bl.a. elever på privatskoler og efterskoler har ret til at blive inddraget, før de bliver bortvist eller udskrevet. Men børnekonventionen er ikke gennemført ved lov i Danmark, hverken generelt eller på skoleområdet, og artikel 12 er derfor ikke bindende for privat- og efterskoler.
- Efter en række konkrete klager rejste ombudsmanden i 2014 spørgsmålet om manglende høring af privatskolebørn over for Undervisningsministeriet. Det fik ministeriet til at iværksætte en større vejlednings- og informationsindsats over for privat- og efterskoler i Danmark.
- I foråret 2016 konkluderede Danmarks Evalueringsinstitut imidlertid, at mange elever på privat- og efterskoler stadig ikke bliver inddraget,

før de bliver bortvist eller udskrevet. Evalueringen har fået Undervisningsministeriet til at intensivere informationsindsatsen.

- På baggrund af rapporten fra evalueringsinstituttet og den tid, der er gået, siden ombudsmanden første gang gjorde opmærksom på problemet, bad ombudsmanden i december 2016 Undervisningsministeriet om at overveje lovgivning på området.
- Undervisningsministeriet har den 20. marts 2017 oplyst, at ministeriet er enig i, at lovgivning er et muligt effektivt middel til at sikre efterlevelse af artikel 12, men at det er for tidligt at gribe ind med lovgivning. Ministeriet foretrækker i stedet en ny fokuseret vejledning til skolerne. Hvis det efter en ny evaluering i 2018 viser sig, at det reviderede vejledningsmateriale ikke har ført til den ønskede inddragelse, vil ministeriet søge Folketingets tilslutning til lovgivning på området.
- Ombudsmanden har orienteret Folketingets Undervisningsudvalg og Folketingets Retsudvalg under henvisning til ombudsmandslovens § 12, stk. 2. Det fremgår af denne bestemmelse, at ombudsmanden i forbindelse med sin virksomhed skal overvåge, om gældende love eller administrative bestemmelser er forenelige særligt med Danmarks internationale forpligtelser til at sikre børns rettigheder, herunder FN's konvention om barnets rettigheder. Bliver ombudsmanden opmærksom på mangler, skal ombudsmanden give Folketinget og vedkommende minister meddelelse herom.

HVORDAN SKAL BØRN HØRES?

Efter **Artikel 12 i FN's børnekonvention** skal deltagerstaterne sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet. Barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

Undervisningsministeriet har i to vejledninger formuleret, hvordan børn skal inddrages i de situationer:

I vejledningen At lytte og inddrage hedder det bl.a.:

"Skolens ledelse bør sørge for, at eleven bliver hørt om udskrivningen eller bortvisningen og får en chance for at fremsætte sine egne synspunkter. Eleven skal inddrages som aktør i sine egne forhold.

Formålet er, at elevens synspunkter bliver taget alvorligt, og at barnet eller den unge bliver konsulteret og informeret, inden skolens ledelse træffer be-

slutningen. Det betyder, at synspunkterne, med passende hensyn til elevens alder og modenhed, skal indgå i overvejelserne om udskrivningen eller bortvisningen. Det betyder også, at eleven kender baggrunden for beslutningen.

Før situationen bliver så alvorlig, at en udskrivning kommer på tale, bør der have været en dialog med forældrene og med eleven. Ved en bortvisning har der ikke nødvendigvis været et forløb, der har givet anledning til en forudgående dialog om forholdene. Bortvisning sker kun under meget alvorlige og uacceptable omstændigheder.

Skoleledelsen skal sørge for, at det på et tidspunkt, før der træffes beslutning, bliver klart for eleven, at konsekvensen kan blive udskrivning eller bortvisning. Forældrene skal orienteres om, at skolen overvejer den alvorlige samtale med eleven.”